

R. 3. 175 ll.

DISPUTATIO POLITICA
De
TYRANNIDE
ET TYRANNO,

Quam

Divini Numinis assistentiâ
in,

Inclytâ ad Albim Academiâ

SUB PRÆSIDIO

Viri Clarissimi atq; Eximij,

Dn. M. MARTINI CASELII

Facult. Phil. Adj. Seren. Elect. Saxon. Alum.

Præceptoris sui honorandi

Publicæ ventilationi subijcit

JOHANNES BERGERUS Martis-

burgo - Misnicus, Al. Elect.

In Colleg. Mun. ad d. 17. Decemb.

WITTEBERGÆ,

Typis AMBOSII ROTHII Acad. Typogr.

ANNO M. D. CXXXVI.

*H. M. Martini Caselii
manu. seu.*

V I R O

spectatissimo, atq; integerrimo,

Dn. MARTINO FRIESEN,

Mercatori apud Lipsenses Primario.

ut &

Viris - Juvenibus

Virtute, & morum honestate Præstantis-
simis, atque Doctissimo,

Dn. JOHANNI ERNESTO

Dn. CASPARO

Dn. GODOFREDO CHRISTIANO

} Rosen FFrr.
Germanis.

*Dominis, Fautoribus, Affinibus,
atq; respectivè amicis suis nun-
quam non colendis.*

Præsens Exercitium
ex debito

offert

Johannes Bergerus
Author & Resp.

Handwritten notes and signatures at the bottom left of the page.

ΣΥΝΘΕΣΙΣ.

THESIS I.

Um multa alia, honesta aliàs magnis- que viris condigna, ob abusum hominum in desuetudinem venerint vocabula; tum vel maximè vox Tyranni à primavâ suâ signifi- catione vitio hominum detorta, in alium planè, eumque contrarium rapi consuevit sensum. Tyranni namque vocabulum Regi-

bus olim comperebat & Principibus, qui plenam in subditos habebant potestatem testibus tum oratoribus tum Poëtis hinc inde locupletissimis. *Τὴν γὰρ τῆς αὐτοῦ*, quis huic ditioni imperat? quæritur apud Eurip. in *supplic.* Hinc est quòd apud Athenodor. l. 14. Ἐργὸς dicatur esse *τῆς αὐτοῦ* ἑαὐτὸν τὴν αὐτοῦ Deorum & hominum imperator. Quibus Poëta, *Virg. l. 4. En.* hunc in modum canens succenturiatur.

*Te propter Lybia gentes, Nomadumq; Tyranni
Odere in fensu. Nec aliter alibi:
Pars mihi pacis erit dextram tetigisse Tyranni,*

*Virg. l. 4.
En.*

l. 7. En.

Posteà verò illi, qui per insolentiam viribus imperij, suâque potestate abutebantur, nec jure & æquitate, sed vi ac quâdam animilibidine crudeliter subditis dominabantur, nomine hoc insignebantur. *Bene jam exinde Horatius.*

*Multa renascentur, quæ jam cecidere, eademq;
Quæ jam sunt in honore vocabula, si volet usus.*

2. Primum autem ex Monarchiâ Tyrannis traxit ortum. Postquàm enim successu temporis ceoptum esset, homines ad principatum jure hæreditario non liberâ electione promo-

*Origo Tyranni-
dis.*

Virtutibus

veri, degenerare etiam simul ceperunt hæredes à majoribus, & derelictis actionibus satis esse existimârunt, si reliquos homines opibus delitijsque superarent, quo factum est, ut in multorum odium etiam inciderent, odium timor sequebatur, qui eò usque progressus, ut majoris mali metu vindictam quoque pareret adversus eos, qui timebantur: occasionem dedit, ut ex principibus fierent Tyranni.

Etymologia.

3. Ratione primæ significationis deducunt à *τύρως*, à turri vel arce, quia turres & arces Tyrannorum vel gubernatorum propria: alij à *Καίσαρ* *Q*, Princeps, imperator, Græcorum mutatione unius literæ, Tyrannum Latinis vocari volunt. In alterâ, quam jam obtinet, significatione dictum quidam volunt à Tyrijs, qui mare infestabant: vel à *τῆρῆς τὰς λαῆς* atterere & absumere populos; quæ tamè longè perita sunt. Sylburgius in Etym. *Τῆς τυρῆως* dictos esse censet *διὰ τῶν τυρῆνων ὡμοῖος ἔροι*, à Tyrthenis (qui sunt populi in Italiâ Hærusci Toscanæ, dicti) crudeles enim hi sunt. Quorsum respicit Virgil.

l. 7. Æn.

*Primus iniit bellum Tyrthenis asper ab oris
Contemptor Divûm Mezentius.*

Usitatè & quidem rectius *διὰ τῆς τῆρῆς τὰς λαῆς* *αὐτῶν*, *ve xo*, labore conficio, defatigo: ut dicatur q. *τυρῆων* *Q*.

Homonymia.

4. Vox hæc sumitur i. vel propriè pro unius illegitimo imperio, quo sensu soli opponitur Monarchiæ: vel impropriè pro quovis illegitimè acquisito vel administrato imperio, ubi etiam Aristocratiæ & Democratiæ opponitur 2. vel strictè, ijsque qui superioris magistratûs officio funguntur, adeoque regiones sub potestate habent, tribuitur: vel latè, quo sensu ex communi loquendi consuetudine Tyranni dicuntur ij, qui omnem humanitatem exuentes beluarum instar non tam in hostes, quàm amicos religionisque socios mirum in modum grassando tyrannidem exercent.

De finitio, Tyrannidis.

5. Est autem Tyrannis violentum unius imperium præter mores & leges, momente Lipsio: S. in quâ unus homo divinis ac naturæ legibus sublati, rebus alienis ut suis & liberis hominibus g-

man-

manicipijs ad libidinem abutitur. Bod. seu, qua nullus subiecta legibus pro libitu exercet imperium in pares & meliores & refert omnia ad suam utilitatem, non ad eorum quibus dominatur, atque imperat.

6. Hinc nos pro instituti nostri ratione talem potius Tyranni descriptionem, quam accuratam colligimus definitionem. Tyrannus est, qui præter omne jus & aequitatem sublati Divinis & Natura legibus tum in illos, quos vel ex divina ordinatione subiectos habet, vel citra eandem subiectos sibi reddit, tum in illos, qui equalis cum ipso fortis sunt atq; conditiona, tyrannidem & crudelitatem exercet.

7. Diverſo ergo respectu varias Tyrannis & Tyrannus sibi Divisiones. I. Tyrannis dividitur in *ὀλόκληρον, καὶ μὴ ὀλόκληρον*, Perfectam & minus perfectam, id est, extremam & pessimam. Perfecta est in qua omnia tyrannidem constituentia cōcurrunt vitia & flagitia, ut sunt per vim & dolum occupare regnum, aspernari leges, odisse cives, suas aucupari utilitates, subditorum bona rapere, libertatem opprimere, cædibus gaudere, ab omnibus haberi odio, & si qua hoc de genere sunt alia.

8. Minus perfecta est, in qua nonnulla occurrunt, quæ probari possunt, ut si regnum legitimè sit acquisitum, si quæ legum tolerantia, si civibus quoque licet secundariò consulatur.

9. 10. II. Tyrannus alius est absq; Titulo & jure; alius Exercitio. S. usu talis: vel ut alij efferant, Tyrannus alius est occupatione, alius Administratione.

10. Tyrannus absque titulo Occupatione est, qui sine ullo legitimo titulo vel Electionis vel successione, aut belli justâ causâ, sed vi vel alijs malis artibus repub. sibi non commissam invadit.

11. Potest & hic Tyrannus in duplici esse differentia: Alenque dominationem subditis in vitis ac nolentibus vi & fraude quidem arripit, moderatè tamen ac justè imperat: & hoc sensu vox hæc olim honesta fuit. Gentiles enim solum Philosophi, tum amici eos, qui vi suarum civitatum summam potestatem

I. Tyrannis est vel perfecta vel minus perfecta.

II. Tyrannus alius est absque titulo alicuius exercitio.

Sub divisio Tyranni absque titulo.

adepti erant, tyrannos honestè appellârunt, quâ appellatione ipsi quocq; Tyranni gloriabantur.

12. Possè verò fieri ut & vi occupatum regnum justè; & jure delatum injustè quis regat, multis exemplis sinecessitas ugeret, possèt demonstrari. Nos ne dixisse saltem, non verò de monstrasse videamur, Tyrannum vi vel fraude imperium ad se trahentem justè administrare posse, probamus exemplo regni Romanorum. Etsi enim nonnulli Imperatores vi & ambitu magis, quàm ullo jure imperium Romanorum adepti sunt, & lege regiâ, quam vocant, omni modam potestatem sibi arrogârunt, quæ tamen extant legis illius fragmenta, tum in libris tum in Romanis inscriptionibus, satis docent, Reip. curandæ & administrandæ, non verò evertendæ & per Tyrannidem proprimendæ facultatem concessam illis fuisse. Quin & legibus sese teneri professi sunt, & senatui imperium acceptum tulerunt, & ad senatum gravissima quæque retulerunt, eoq; inconsulto quiequam, quod ad rei summam pertineret, decernere nefas putârunt.

13. Alter verò qui vi vel fraude invitis civibus regnum non solum invadit, sed & injustè & tyrannicè administrat: & huic appellatio Tyranni magis propriè competit.

14. Differre porrò Tyranni absque Titulo inter se possunt variè. Sunt enim qui fines alienos ambitiosè invadunt, quales *Ninus, Chanaanai*, ut suos dilatent. Hi etsi inter suos reges dicantur, in illos tamen, quos ultrò nec laceßiti invadunt, tyrannidem exercent. Sunt qui regnum suffragijs deferri solitum adepti, hæreditarium fraude, ambitu, corruptelâ, alijsve artibus facere conantur. Sunt qui nefando patricidio patriam ipsi invadunt, ac viperarum instar matrem, in ipso enixu evicerant: quales qui duces belli creati à populo Remp. invadunt: quales *Turcici Imperatores* plerumque esse solent. Nam si quis è Turcicorum Imperatorum filijs Patri successit, reliquos inevitabilis mortis manet necessitas. Neque enim Turcæ imperij æmulos ferunt, nec per milites prætorianos omnino ferre possunt. Qui si quis fortè fratrum sit præter eum, qui regnat, superstes, congiariorum petendorum nullum finem faciunt

faciunt. Si reculantur, statim audis, *salvus frater sit, fratrem Deus servet.* Quo verbo illum designari imperio non est obscurum, aded ut fratrum sanguine manus polluere & a patri-
cidio regnum auspicari Turcicis Imperatoribus sit necesse! Ex multis unicum saltem ejusmodi, patrum uostrorum memoria, vel maxime nobilitatum tyrannide, in medium proferre lubet exemplum. Anno 1595 *Mabometes III.* Patre defuncto imperij possessionem ingressurus, fratres suos omnes numero XIX ad prandium in palatio Patris invitavit, qui nihil mali suspicati, mortem quippe Patris adhuc ignorantes, omnem amicitiam & benevolentiam sibi pollicebantur: sed cum ad fratrem venissent, funus eis paternum ostenditur, & ut patris comites esse ne dedignarentur moniti, jussu ejus apprehenduntur omnes & laqueo suffocantur. Pari sevitia & Tyrannide eodem simul tempore & in uxores Amurathis Patris sui X ad huc superstites utebatur, quas omnes in mare projiciendas & undis suffocandas curabat. Sunt & foeminae, quae regna legibus patrijs masculis tantum deferri solita occupant, eorumve administrationem ad se rapiunt, ut *Athalia Judaei, Semiramis Assyrij, Agrippina Romani Imperij sub Nerone filio: Mammea sub Alexandro Severo: Semiamira sub Heliogabalo: Brunehildes aliquot Francici regni.* Quae quidem impuberes filios ita educari curabant, ut puberes facti voluptatibus tantum indulgerent, itaque omnium rerum potestas penes eas tantum, earumve servos, ministros & proagagos remaneret. Sunt denique ij, qui desidia, ignavia & luxu magistratus ab utuntur illum de litijs & voluptatibus inescant, a rebus publicis cognoscendis & tractandis, & a gubernanda Repub. avertunt, & ad se regiam auctoritatem & potestatem transferunt, nudum nomen regi relinquentes.

14. Tyrannus Exercitio S. Administratione est, qui iusto quidem titulo summus magistratus factus est, negligentia vero inspectorum vel consiliariorum degeneravit, & non amplius ex lege & moribus gubernat, nec ea praestat, quae in se recepit in patto utroque cum populo & Deo inito, sed contraria ex malitia perpetrat.

*Sub diviso
Tyranni Ex-
ercitio.*

16. Atq; hic itidem duplicem subit considerationem. Est enim *vel Obfirmatus*, qui sapius ab Ephoris sine fructu & emendatione sui officij admonitus à Tyrannide tamen non desistit: *vel non obfirmatus*, qui saluberrimis admonitionibus relinquens locum à Tyrannide desistit.

17. Jam verò Tyranni Exercitio qui dicantur, non tam facile ac quinam verè reges, definire possis. Non enim Tyrannus protinus censendus est is, qui in aliquà tantùm officij & gubernationis parte lapsus est: Hominem enim eum esse cogitandum est, unde & optimi quandoque in officio languent, nec tamen idè ut Tyranni habendi, vel tractandi sunt. Ineidunt enim sæpe causæ, quæ propter locorum, aut temporum, aut personarum varietatem principes ad aliquid impellunt, quod alijs quidem Tyrannicum, alijs verò laudabile videatur: ne quis tyrannidem severitatis finibus terminandam sibi putet, cum se veritas in principè sæpè laudabilis, sapius etiam necessaria sit, vel quod arces ac præsidia quarantur, vel quia imperandi majestate sit terribilis quæ multò laudabiliora sunt, quàm preces Tyrannorum. Cùm ergò Princeps plebis furentis animos ac licentiam acerbissimâ severitate, quasi freno indomitam beluam coerces, non debet illa severitas Tyrannis appellari: ac sapissimè is qui Tyrannidem invasurus est furore plebis ad potentiorum opes minuendas abutitur, ita fit ut potentium bona ac plebis gratiam uno consequatur & eodem Tyrannidis actu.

18. Tùm demum ergò dicendus est Tyrannus, quando malignosè & hostiliter & consilio datâ operâ Remp. & Ecclesiam vastat, cultum Dei aboler profanat, & quæ Dei sunt, affectans sibi vendicat & usurpat. Omnino: quando totis viribus ad statum Reipubl. & leges regni fundamentales mutandas vel evertendas, quantum in ipso est, enititur. Talis jam Tyrannus ex sacris perhibetur fuisse *Pharao Rex Egypti, & alij: ex profanis Nerone, Caligula &c.* imprimis nobilitata est tyrannis.

*III. Alius &
peritior alius
occultior.*

19. III. Tyrannus est *vel Apertior vel occultior.* Ille est, qui Tyrannidem suam vi apertâ exercet, nullis vel artibus vel
dolus

dolis aut machinationibus adhibitis. Talis perhibetur fuisse *Tarquinius cognomine Superbus*, qui vi atque scelere raptum imperium sic administravit, ut cum in civium charitate nihil ei spei esset, solâ vi & potentiâ nixus id sibi tuendum existimaret.

20. *Occultior est*, qui vel de suâ potestate sibi non adeò conscius, vel eò facilius & felicius Tyrannidem exercendi gratiâ, artibus occultis agit.

21. Atque hæc Tyrannidis species præ illâ vel maximè claret. Qui enim per gradus q. & dolo occulto ad suam pervenere tyrannidem, plures omninò sunt, quàm qui summâ vi atq; rigore eandem aggressi sunt stabilire. *Excelluit hac in re, Tiberius*, qui cum in Seiani familiam sæviret, legeque cautum videret, aut potius conscientia turpitudinem deregente fas esse non videret, virginem innocentem in carcere necare, vi occultâ rem aggressus, filiam Seiani prius stuprari fecit à carnifice, & tandem necari, sic turpitudini occursum arbitratus, testibus Dione & Suetonio,

22. IV Ratione objecti Tyrannis *alia est Ecclesiastica, alia Politica, alia Ecclesiastica & Politica simul.*

23. *Ecclesiastica est*, quando quis sibi dominium soli Deo competens in res Ecclesiasticas vel attribuit, vel templa ex malitiâ spoliat, vastat, incendit, alium idololatricum introducit cultum, aut quovis alio modo rebus sacris vim atque injuriam inferre.

24. *Politica est*, quando summa vis atque in jura Reipub. rebusque ad societatem civilem spectantibus infertur ab ijs, qui summi alicujus magistratus officio funguntur.

25. *Ecclesiastica & Politica Tyrannis simul est*, quâ quis non solum Ecclesiasticarum, sed & Politicarum rerum dominium arroganter & tyrannicè sibi ascribit. Floret atque viger hæc Tyrannis pontificum inter Pontificios. Isti enim postquam universalitatem Episcoporum quorum omnium primus fuit *Johannes Constantinopolitanus, Jernator dictus*, vi & dolo usurpare cœperant, non contenti tyrannide omnium quæ unquam

B

fuerunt,

IV. *Alia est Ecclesiastica: alia Politica alia Ecclesiastica & Politica simul.*

fuertunt, savissimâ Ecclesiam opprimere, eò tandem audacia proruperunt, ut quicquid est uspiam Regnorum, ac principatum, id dare adimereque sibi licere contenderent, quam viam primus *Gregorius VII Papa* ingressus *Heinrico IV. Imp.* imperium abrogavit, aut saltem abrogare conatus est, misso ad *Rudolphum Suevia ducem* diademate cum hac inscriptione,

Petra dedit Petro, Petrus diadema Rudolpho.

Quam tyrannidem si quis negare audet, concedere sanè illum oportet, aut priores illos Episcopos Romanos, efflorescente maximè Ecclesiâ se principum, gentium ac nationum, servos agnoscetes, potestate longè minore fuisse præditos, aut posteriores, se horum omnium dominos profitentes in tyrannidem longè immanissimam degenerasse.

V. *Alia est Togata alia Bellica.*

26. V. *Ratione Status Tyrannis alia est Togata, alia Bellica.* Hæc est, quando belli tempore tum Duces, tum milites spoliando, interficiendo, diripiendo, scæminas vitiando &c. adeoque beluarum instar grassando mirum in modum savitiam & crudelitatem exercent; quod uti in hoste visuperandum, ita in amicis, ejusdemque religionis socijs omni detestatione longè dignissimum est.

Causa Tyrannidis triplices.

29. Sunt autem Tyrannidis causæ *vel Constituentes, vel Conservantes, vel Destruentes.*

I. *Constitutes quæ triplices: communis: particulares. I. Superbia. II. Philotimia.*

30. *Constituentes sunt vel Communis, quæ est Diabolus, ut Author omnis mali: vel particulares quarum tres constituimus* I. *Superbiam, quando quis ex nimia animi elatione honoribus & dignitatibus divinitus sibi concessis non contentus majores affectat, quibus adeptis pro animi libidine in omnes tyrannidem exercet.*

II. *Philotimiam s. nimiam regnandi cupiditatem, quæ si quis præditus non potest non degenerare, & limites æquitatis justitiæque transgredi. Hac Julius Cesar, inflammatus in Tyrannum, quorundam judicio, evasit. Hanc enim quæ ipse juvenis prodidit, cum in extremâ Hispaniæ orâ ad statuam Alexandri tam graviter*

graviter ingemisceret : Prodidit vir, eum matri in petitione Pontificatus diceret : *Hodie aut Pontificis Maximi filium aut exilem videbis.* Idem in ore semper habuisse fertur,

*Sivolandum est jus, regnandi gratiâ
Violandum est : alijs rebus pietatem colas.*

De quo etiam à *Plutarcho* accepimus, quòd cùm Alpes jam transisset, & præter oppidulum quoddam barbaricum paucis & miseris habitatum hominibus iter faceret, amicis per jocum ex ipso quærentibus, an & hîc de magistratibus essent contentiones, ac de principatu certamina, & potentium æmulationes, serîo responderit, *Malle se. hîc primum, quàm Roma secundum esse.*

III. *Vulgi Adulationem*: Hæc enim permultos non solum ad Tyrannidem adegit, sed & quò minus ab eadem desisterent, confortavit. Nullus est, qui non videat, scribit *Dionysius Halycarn.* manifestè ex plebis adulatione omnem Tyrannum fieri: & compendiosissimam viam esse ijs, qui civitatis libertatem opprimere volunt, eam, quæ per favorem pessimorum civium ducit ad potentiam: quod alibi brevius sic effert: In Vulgo Tyrannis nasci solet.

31. *Conservantes Causas* dispescimus in violentas & Sophisticas. Illarum quadam Duriores & crudeliores sunt, quarum Aristoteles novem recenset, nos verò ad sex restringemus. I. Eminentes in segete spicas demetere, id est, Primores Reip. aliosq; viros virtute & rebus gestis præstantes deprimere, eorumque authoritatem & dignitatem imminuere, ne quis adversus tyrannidem insurgat, imò prorsus è medio tollere: illis enim boni, quam mali suspectiores sunt: semperque his aliena virtus formidolosa est, *Salust. in Cat. p. 8.* Factum hoc à Perandro monito *Thraßibuli* decipientis summa Papaverum capita. *Herod. l. 5. & à S. Tarquinio* de consilio Patris apud *Liv. l. 1.* Factum etiam à *Cambyse* 12. *Persas* miserè jugulari jubente. *Herod. l. 3.* nec tantum è medio tollere sufficet, sed & progredi longius: interdicerè ne capite damnatos propinqui luge-

3. *Vulgi Adulatio.*

II. *Conservantes quæ vel violentæ & hæc aut Duriores.*

ant gnet. in Tib. c. 6r. 2. Non solum omnes congregationes
 & comitiâ reformidare, sed etiâ publica convivia, collegia,
 tribus aut sodalitates non concedere, ne cives inter se notitiam,
 familiaritatem & amicitiam firmam contrahant, sed alij alijs
 peregrini & hospites esse videantur. Sic fecisse *Diorysium Sy-*
racusanum, scribit *Plutarchus in Dione*: Is enim non modo col-
 legia & societates sustulit, sed etiâ proximos una vetuit e-
 pulari, & à coenâ domum redeuntés diripi à custodibus ac
 spoliari iussit, quò minus amicitias colerent, & in se conspira-
 rent. 3. Scholas Publicas & rectam disciplinam, educationem
 & institutionem juventutis, quod sit sapientiæ Professores
 pellendo & omnes bonas artes in exilium agendo, prohibe-
 re, literas abolere, vel ne sapere incipient homines, vel ne ipso-
 rum scelera mandentur memoria. Sic Scholas *Aristotelicas* pas-
 sim abolevit *Carnacalla*, & ipsius *Aristotelis* libros cõbussit, *Phil. Mel.*
inchron. 4. Nequid in civibus unde animum sumere aut con-
 spirare possint permittatur cavere. 5. Suis non fidere, sed pe-
 regrinorum militum custodiâ & satellitio se munire. Sic *Ma-*
ria Regina Scotia *Scotis* repudiatis custodiam sui corporis commisit
Italis, *Gregor. Buchan.* Sic *Alexander Pheraus* ad mulierem,
 quam admodum diligebat, ingressurus, barbarum, & eum qui-
 dem (ut scriptum est) compunctum notis Threicijs districto
 gladio jubebat anteire, præmittebatque de stipatoribus suis,
 qui perscrutarentur arculas muliebres & ne quod vestimen-
 tis occultaretur telum, exquirerent. 6. Subditos ut se servos
 esse cogitent & humiliter de se ipsis sentiant assuefacere: id
 quod fit in sordibus eos & egestate continendo, multisque
 laboribus onerando quod fecit Rex *Agyptiorum Pharaõ*
Ex. 1. 5. 6. sqq.

hor. hodie q. plurimi

Aut mitio-
 res.

32. Quædam sunt *Mitiores & humaniores*: harum octo ha-
 bet *Aristoteles*, ut sunt: 1. Exploratores & auricularios, qui ci-
 vium eorumque factorum & dictorum sint observatores, con-
 stituere. Hoc primum enim solent tyranni, ut emittatur.

Turba gravis paci placidaq; inimica quieti.

Atque ut quis districtior est accusator, apud eos velut Sacro-
 sanctus

sanctus est, inquit Tacit. 4. *annal.* & in eundem sensum alibi:
 hoc maxime exitiabile tulere tempora *Tiberij*, cum primores sc
 natūs etiam infimas delationes exercerent, alij propalam, mult
 ti per occultum, neque discernentes alienos à conjunctis, ami
 cos ab ignotis: 6. *annal.* 2. ut amici & cives se invicem calum
 nientur, ut mutuas rixas alant, ut amici amicis, plebeij patri
 ejjs, divites sibi ipsis insidientur, curare, ut sic unius ope alterum
 deleat, & superstitem tandem opprimat, ex eoque tanquam
 ulcere, quod perfidi Chirurghi solent, lucrum perpetuum ca
 piar. 3. Subditos ad paupertatem redigere, (ne ex opum af
 fluentiā reddantur vel insolentes & contumaces, vel habeant
 otium & occasionem movendarum turbarum & seditioum,) *homo quanta ap
 nas sed in fessis*
 quod fit, stipendium militibus ex malitiā non solvendo, pu
 blica opera proprijs sumptibus perficienda injungendo, & ni
 mia tributa & vectigalia exigendo. Quin imò novi præ
 textus, quorum obtentu à subditis pecunia extorqueatur,
 excogitando. *Nero* incenderat urbem, prætextu istius in
 cendij magnam vim pecuniæ à privatis & populis exegit.
 Dion. l. 62. p. 708. 4. *πλεμποποιεῖν*, ut *Arist.* loquitur, id est, bel
 la movere adversus vicinos, aut subditis metum incutere, ut
 non habeant otium molienti res novas contra Tyrannum,
 sed potius ad eum tanquam ducem & protectorem confugi
 ant. 5. Non nimium amicis fidere; Tyrannorum enim ami
 ci raro sunt viri boni, ideoque magis ab illis sibi cavere debent,
 quam a peritis hostibus: *ἡ μὲρ βασιλεία σώζειται διὰ τῶν φίλων*
Τυραννικὸν δὲ πῶ μάλιστα ἀπὸ τῶν φίλων Φίλοις Regnum quidem
 per amicos conservatur: tyrannicum verò est amicis minimè
 fidere. 6. Uxoribus suis & servis summam licentiam permit
 tere, sic enim minus cogentur sibi ab illis metuere. 7. Gaudere
 adulatoribus & hominibus improbis, quorum illi non faci
 lè volent tyrannum offendere, siquidem omnia ad gratiam
 ejus retinendam loquuntur & agunt, hi verò ad quævis faci
 nora perpetranda sunt parati: *χρήσιμοι γὰρ εἰς πονηρίαν εἰς
 πῶ πονηροὶ ἢ λῶ γὰρ ὁ ἴλθῃ, ὡς περ ἡ πικρομία: ἀλλὰ
 Φίλων Πικροίς, ἢ δ' ἀπολαύσεις*, sunt enim ad
 mala utiles improbi: clavus enim clavo, ut est in
 B 3 prover-

proverbio : viri boni verò amant , aut non adulantur , s. amicos sibi asciscere homines abjectos , humiles & peregrinos , à quibus non possint sibi aliquid mali metuere : Αίτιαι huiusce technis Tyranni subditos reddere student *μικροψυχας* pusillanimes : *δεν γδ αν μικροψυχου* *δπιβλεσσει* , nam qui parvi est animi , nemini infidatur . 2. *απισαντας αλληλοις* , sibi mutuo diffidentes & suspectos . 3. *αδυναμοντας* , viribus & potentia destitutos . Sic enim propter *μικροψυχίαν* non volent , neque propter *απισίαν* *ηγι αδυναμίαν* facile audebunt aut poterunt aliquid contra Tyrannum moliri aut suscipere : *δδεις γδ επι χυραι αδυνατοις* , nemo facile aggreditur , quod perficere non possit .

Vel Sophistica
ce,

33. *Causa Conservantes Sophistica sunt* , quæ relaxationem & quandam Tyrannidis moderationem præ se ferre videntur , quod tamen totius injustitiæ capitalissimum est , tum , cum maximè quis fallit , virum bonum velle videri . Sunt autem ex 1. subditorum commodi & utilitatis studiosum videri , quod sit publicas pecunias à subditis extortas non luxu perdendo , sed earum se rationem redditurum dicendo . 2. gravitatem cum humanitate conjunctam præ se ferre . 3. ne vel ipse vel ejus domesticus vel ministri , quem ex subditis contumeliâ afficere videantur , cavere , 4. voluptatum corporis non admodum cupidum videri , aut si cupiat indulgere eis , clam & occultè facere , ne veniat in contemptum aut per insidias opprimatur : *επε γδ ευσπειθει* , *ετι ευκαταφρονη* *ο νηθων* , *αιδ' ο μισθων* , *εδ' ο αγεντων* , *αιδ' οκαδδων* . Neque enim siccus aut sobrius facile invadi aut contemni solet , sed ebrius , neque is qui vigilat , sed qui dormit . 5. Civitatem publicis ædificijs ornare , veluti sunt theatra , Basilica , templa , porticus , thermæ , & his similia alia , quæ non solum civitati splendorem , verùm etiam civibus utilitatem aliquam & oblectationem afferre possunt . 6. pietatem & religionem simulare , quæ simulatio solet esse *αδ' αβελτησίας* absque stultitia , id est , callida & astuta , ne subditi possint eandem animadvertere . 7. Viris bonis propriâ personâ splendida præmia conferre , malos verò per alios punire .

punire. 8. non subito aliquem ex aulicis ad honores evehere.
9. nec subito honoratis omnem auctoritatem auferre. 10. in
pœnis infligendis paternum animum ostendere. 11. ab iisdem,
qui vitam suam non magnificiunt maxime sibi cavere. 12. cives
tam pauperes quam divites sibi facere fauente,

34. Ob hæc & similia scelera verò tyrannicus status vicif-
situdini atque fortunæ volubilitati vel maxime est obnoxius,
nullaque ferè gubernatio tyrannica diuturna esse solet, quæ
nec ad hæredem tertium quandoq; se extendit. Hinc omnis
ferè tyrannus tragicum habet exitum. Cùm enim violen-
tum ipsorum sit imperium, violentâ quoque plerumque mor-
te pereunt: id quod his alioquin indicatur versiculis;

*Ad generum Cereris sine cæde & sanguine pauci
Descendunt Reges, & sic à morte Tyranni.*

Restat ergò ut de causis Tyrannidis Destructivæ coronidis
locò pauca subiiciamus.

35. Sunt autem illæ primò vel generales vel speciales. Hæ sunt
I. Odium. Cum enim Tyranni metui potius, quam amari
expetant, illudque semper in ore gerant.

Oderint, dum metuant.

Omnium sanè in currunt odium, Necessè enim est, ut mul-
tos timeat, quem multi timent, Sen. l. 2. de ira. Et

Quem metuant, oderunt.

Quem quisq; odit, perijisse expetit.

Ennius apud Cic. l. 2. off. Etenim qui se metui volent, à qui-
bus metuntur, eosdem metuane ipsi necesse est, Idem ibidem.

*Qui terret plus ipse timet, fors ista Tyrannis
Convenit, in videant clavis, fortesq; trucidant,
Muniti gladijs virant, septiq; venenis
Ancipites habeant artes, trepidiq; minentur.*

Claudian de 4. consularu Honorij: Quid enim censemus
superiorem illum Dionysium, quo cruciatu timoris angere solitum,

III. Destructivæ
quæ
sunt vel Spe-
ciales ut, o-
dium-

eum, qui culcros metuens tonsorios candente carbone sibi a-
durebat capillos? Quid superiorem illum Alexandrum Phera-
um, quo animo vixisse arbitramur? nec sanè sefellit eum opi-
nio, à suâ enim, quam impensè & diligebat & timebat, conju-
ge ipse propter pellicarûs suspicionem interfectus est. Malus
ergò custos diuturnitatis metus. Neque verò putandum,
est sublatis è medio Tyrannis, omnem ipsorum memoriam,
sublatam esse. Post mortem namque omnium excerationi-
bus sunt obnoxij, omnibusque fermè exosi. Memoria Pri-
cipum, qui populum opprèsserunt ac fatigarunt, quantumvis
opulentum atque ambitiosorum, subditis nihilominus exe-
crabilis atque infesta est. Herod. l. 2. Claret exemplo Helio-
gabalis & Scamidis, quorum cadavera milites trahenda per-
contumeliam plebi tradiderunt, quæ diu per totam urbem,
reparata ac dilaniata postremo in cloacas abjecta sunt, ut inde
scil. in Tyberim ferrentur, referente Herodiano sub fin. l. 6. Quid
quod in Rep. Rom. nemini licuit Tyranni imaginem habere.
Ambros. 1. offic. Tyranni aliquis imaginem habeat, nonne obnoxius
damnationi? Odium sequitur 2. Contemptus. Qui enim ab omni-
bus odio habetur, etiam contemnitur, idque ob luxuriosam
& flagitiosam vitam. Atque hinc 3. Voluptas: hæc enim mul-
tos pessunderit incautos, Nulla capitalior pestis homini à natu-
râ data est, quam voluptas; insaniam auferre medicus: voluptas
cùm squè mentem eripiat homini, vix sanabile malum est. Nam
voluptates in hoc amplectuntur homines, ut strangulent. Sen. 1.
Ep. 51.

2. Contemptus.

3. Voluptas.

Vel Genera-
les.

II Vel Me-
diata vel
Immediata.

36. Inter Generales eminet quando inter eos, penes quos
est Tyrannici imperij potior administratio, existit aliqua of-
fensio & dissensio.

37. Deinde sunt vel Mediata vel Immediata. Immediata
sunt, quando Deus immediate sine medijs & operâ humanâ
impetum Tyrannorum frangit, eosque inter necioni dat: que-
admodum Tyrannum illum crudelissimum Pharaonem mille
tyrannidis modis Israelitas exercentem sine ullius hominis ma-
nu cum omnibus copijs, ne uno quidem homine superstitè,
æquoris

æquoris procellâ & impressione funditus obruit, atque submersit: quem in modum & Sanberibem maximo cum exercitu unâ nocte per angelum absque omni operâ humanâ extinxit.

38. *Mediata sunt*, quando per certas aliquas personas tyranni coercentur, *id est, sive vel per publicas vel per privatas personas.*

39. *Publica Persona sunt Ephori, id est, ordines regni Electivi*, qui Tyranno pro virili resistere & possunt & debent. Sunt autem Ephori, (aliâs dicuntur Inspectores & Curatores Reip. item optimates) qui à populo, ut custodes, inspectores & observatores ad tuendum regnum & jura majestatis, & ad potestatem Regis vel Principis limitandam constituuntur. Populus enim univèrsus dignior & potior tum Magistratum Ephoris. Ille enim & hi sunt propter populum, & ex ejus gratiâ sunt id quod sunt, nec absque populo esse possunt, licet hâc illis orbatu subsistere possit. Hinc rectè docent Politici Dd. populum obtinere regnum & jura majestatis proprietate ac dominio, principem & Ephoros usu atque administratione.

40. Sunt autem Ephori vel generales vel Speciales. Generales sunt, qui totius Regni defensionem adversus tyrannum suscipere debent. Speciales verò eam regni partem tueri tenentur, cuius tutela & cura ipsis commissa est. Nec subditos & regionem s. provinciam cui præsumt, deserere debent, nisi rebus omnibus prius legitimè tentatis, ijsque deploratis & desperatis.

41. Uni tamen ex Ephoris vel statibus Regni reliquis non consentientibus non licet, quod univèrsis, nimirum, Magistratui summo imperium adimere eumque privatum declarare vel interficere, vel extra territorij sui s. regionis sibi assignatae fines illi resistere vel eum persequi. Quod enim ad univèrsos spectat, hoc singuli per se & separatim sibi usurpare non possunt.

42. Ubi tamen notandum est, probè inquirendam esse in Tyrannidem Exercitio talem, an reverà tyrannis sit, & annon alijs medijs reprimi & everti queat, quæ semel atque iterum tentanda, ne ipso morbo remedia periculosiora existant.

C

Prudens

Mediata sunt per Personas.

Tum Publicas qua sunt Ephori.

Item hodie Anglor. mens ep

Ephori sunt vel generales. Vel Speciales.

Prudens sanè chirurgus non nisi omnibus prius remedijs tentatis accedit suum ureseca : sic & hic fieri debet. Non enim quid liceat modò, sed & quid expediat explorandum est.

43. Id autem fieri potest, si Ephori regni concilium indicant, & generalem omnium populorum conventum cogant, in eoque tyranni opera examinanda proponant & dijudicanda.

44. Si tamen periculum sit in morà, malum verò ingravescat, & vires acquirat, statim Tyranno obviam ire licet, & resistere, ne morbus per moram curatu difficilis, aut planè impossibilis fiat.

*Resisti debet
vel verbis
vel armis.*

45. Resisti autem ei debet *vel verbis vel armis* : *Verbis*, quando verbis tantùm Dei cultum violat & Reip. jura & facta oppugnat. *Vi & armis*, quando armatâ manu & vi externâ tyrannidem exercet : & tùm licebit exercitum conscribere ex Regnicolis, confederatis amicis, & alijs.

Tùm Privata.

46. *Privata Persona* S. subditi adversus *Tyrannum Exercitio* *talem*, quia non habent usum & jus gladij eo jure uti non possunt, sed quiescere & injuriam patientes, jugum tyranni ferre debent. At *Tyranno absq. titulo Regnum* invadenti *privatae personae* etiam resistere possunt. Est enim his tyrannus alienus, cui populus nullo jure jurando *vel jure est obligatus*, unde ei tanquam privato & aggressori vim inferenti rectè à quovis Reip. cive resistitur.

47. Quod si Respub. oppressa in mutationem suarum legum ritè consentiat, & ille, qui absque titulo Tyrannus erat, titulum accepit, amplius non erit huic resistendum. Factus enim est ex eo, qui ab initio Tyrannus fuit, magistratus legitimus & inviolabilis. Ex quibus facilis illius quaestionis;

An Julius Caesar jure à conjuratis poterit occidi ?

Prognascitur decisio. Cùm enim absolutè & ἀποκλή-
ρωσ eum Tyrannum fuisse vix probari possit, sed mitissimum
post victoriam fuisse, optimas tulisse leges, patriæque emolu-
mentum

mentum quaesivisse, testentur, Tacitus, Suetonius, Plutarchus
&c. exinde vim factam Casari quivis videt. Quamvis itaque
detur, Tyrannum fuisse Occupatione, non tamen talis fuit
Administratione. Interfectores enim isti conjurati, nisi Casarem
ad tantam potentiam, tantas dignitates, tantos honores
evehì voluissent, majori curâ atque diligentia, majorum more,
Salutem Reipub. procurare debuissent. Quo sanè *(ut eloquentis-*
simi illius viri Danielis Heinsij, quæ in oratione de Casaris vita
habet, verba mea faciam) ut per segnitiam ac negligentiam, eorum
partim penes quos Respublica tum erat, partim suâ sibi pro-
pria calliditate ac prudentia evectus est; ita omnibus virtuti-
bus, clementiam imprimis, liberalitate, ac humanitate septus,
nisi cum pernicie ac detrimento publico moveri loco ac im-
perio non potuit. Anne putandum, unum Brutiictum, aut
sexaginta conjuratos tot tantisque malis, quæ paulatim vel
contracta vel neglecta fuerant, mederi potuisse? Poetarum
iste ludus est ac oratorum, qui cum libertatem, servitutis jam
pertasi celebrarent, causas ejus, quod Politicis incumbit, non
intelligebant. Ex hoc sanguine, ex hac victimâ, quam liber-
tati, Caje Casii, Cimber Tulli, ceterique servitutis ho-
stes tum mactastis, ex hac ipsâ cade ac vulneribus, Tibe-
rij, Caligula, Neronis ac Domitiani prodierunt. Non enim
cade in Republicâ unius, sed prudentiam multorum, ipsis ossi-
bus, visceribusque Reipublicæ recepta servitus avertitur; quæ
cum ordinis totius reglignitia, non vi unius, jam amissa esset,
ne unius quidem morte reparanda fuit: & c. Quæ ulte-
rius dissentienda ipsi disputationis con-
sueti relinquimus.

Soli Deo Gloria.

Ad

Ad

Doctissimum Dn. Re-

spondentem :

13. ..
Quod pravam semen, quæ consuetudo Tyranni,
Denique quis vitæ finis in orbe fiet :
Hoc totum exponis breviter, BERGERE, Brabæa
Pro sudore tuo Doctus Apollo feret.

amica manu scribeb.

PRÆSES.

A Rma crepat vulgus, motasq; Tyrannide lites
Incertis demens aggreditur manibus.
Quin cessare Viri captis ! Hic arte peremptum
In sanduro nomen consilijsq; jacer.

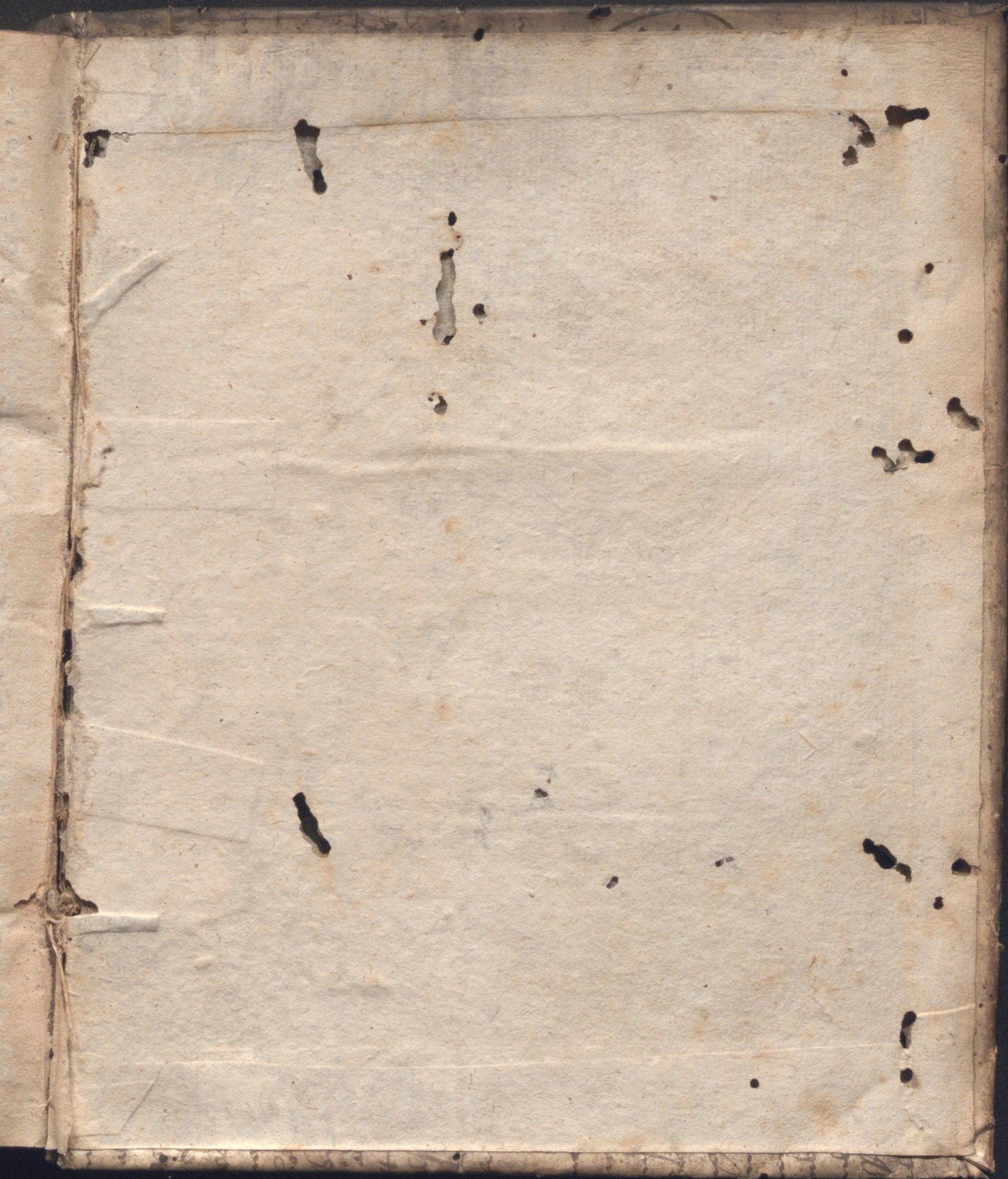
Michael Behmius.

Soll Deo Gloria

5A

DISPUTATIO POLITICA
De
TYRANNIDE
ET TYRANNO,

Quam
Divini Numinis assistentiâ
in,
Inclytâ ad Albim Academiâ
SUB PRÆSIDIO
Viri Clarissimi atq; Eximij,

